

Vstup SR do veľkej Európy si vynútil prehodnotenie doterajších postupov a nárokov na vzdelávanie

Výzva pre prednášateľov: „Držať krok s dobou“

Ing. Ján KOPERNICKÝ, CSc, CVŽV - Ústav včelárstva Liptovský Hrádok

Blíži sa 31. marec 2011, kedy uzavrieme „Zoznam lektorov a odborníkov prednášajúcich v odbore včelárstvo“ (v ďalšom iba Zoznam), s ktorými sa perspektíve počítajú vo vzdelávacom procese včelárov, podporovanom z rezortných prostriedkov Ministerstva pôdohospodárstva SR aj EÚ.

Aby sa do vzdelávania včelárov zaviedol funkčný systém, predstavitelia záujmových organizácií SZV a SVS v spolupráci s Ústavom včelárstva prijali opatrenia na zvyšovanie odbornosti prednášateľov a úrovne prednášateľskej činnosti vo včelárstve. Cieľom je v čo najširšej možnej miere, a čo najkôr, dosiahnuť konkurencieschopnosť slovenského včelárstva s najvyššími štátmi Európskeho spoločenstva.

Prvým z krokov, ktoré sa v tomto smere udiali, bolo získanie akreditácie CVŽV Ústavu včelárstva na výkon vzdelávania včelárov. Ústav včelárstva podal žiadosť na vzdelávacie projekty na MŠ SR a získal akreditáciu na 5 vzdelávacích modulov pre: Včelárske minimum, Včelie produkty, Asistenti úradných veterinárnych lekárov, Včelíu pastva a Apiterapia. Významnou podporou pre vzdelávanie včelárov je schválenie nového učebného odboru včelár - včelárka Ministerstvom školstva. Predmet včelárstvo sa vyučuje od roku 2009 na Strednej odbornej škole Pod Bánosom v Banskej Bystrici ako jednoročné štúdium formou denného aj diaľkoveho štúdia.

Pri otváraní týchto vzdelávacích aktivít bolo cieľom podchytiť najmä mladých včelárov a nových záujemcov o včelárstvo, aby už od začiatku pracovali na vysokej odbornej a modernej technologickej úrovni, s využitím všetkých dostupných informačných systémov. Veľkým prekvapením pre organizátorov bola vysoká účasť v kurzoch, do ktorých sa hlásili predovšetkým funkcionári záujmových organizácií, ale najmä najvyššie včelári, vrátane učiteľov včelárstva, čím dali najavo, že o nadobudnutie nových poznatkov majú permanentný záujem. Až v ostatnom čase sa podiel mladých záujemcov v kurzoch začína vyrovnávať včelárom vyššieho veku, čo svedčí o zvýšenom záujme mladých ľudí o včelárstvo. Zároveň je to aj výzva pre prednášateľov držať krok s dobou, používať moderné formy názorných pomôcok aj prezentácie odborných tém. Od 1. septembra 2010 platí „Smernica o odbornej spôsobilosti pre výkon prednášateľskej činnosti vo včelárstve“ (zverejnená aj na internete: www.vcelari.sk), ktorá zastrešuje výkon lektorov a prednášajúcich odborníkov (predtým učiteľov včelárstva). Od názvu „učiteľ včelárstva“ sme ustúpili vzhľadom na oprávnené protesty učiteľov a pedagógov vychádzajúce z platnej legislatívy pre výkon pedagogickej činnosti. Zároveň ale nechceme znevažovať dosiahnutú odbornú úroveň súčasných učiteľov včelárstva, ktorí majú tento titul priznaný platným dekrétom. Chceme uviesť veci na správnu mieru. Súčasných prednášateľov je okolo 150. Ti, ktorí sa určitému včelárskemu odboru venujú profesionálne (je to súčasť ich povolania a sú v inom špičkoví odborníci), používajú označenie lektor. Ostatní prednášatelia, vrátane terajších učiteľov včelárstva, budú po novom používať titul „Prednášajúci odborník vo včelárstve“.

V zmysle platnej smernice prednášajúcim odborníkom môže byť len člen SZV alebo SVS. Aby bolo jasné preferencie, „Zoznamu lektorov a prednášajúcich odborníkov vo včelárstve“, motivácia pre aktívnych prednášateľov dostať sa do tohto zoznamu je nasledovná: Náročnosť smernice je zohľadnená vo finančnom zvyhodnení prednášateľa, ktorý v plánovaných vzdelávacích aktivitách bude ohodnotený vyššou hodinovou sadzbou ako ostatní prednášatelia, ktorí nespĺňajú podmienky smernice, ale budú môcť ďalej prednášať. Týchto budú platiť pozývajúce organizácie len z vlastných prostriedkov. Prednášateľov, ktorí budú v Zozname, bude možné financovať z prostriedkov Národného programu rozvoja včelárstva v zmysle platnej legislatívy.

V štatúte uvedenej smernice sú pre prednášajúcich odborníkov stanovené nasledujúce povinnosti:

1. Každoročne vykonať minimálne jednu prednášku.
2. Aktívne vystúpiť na seminári aspoň raz do roka.
3. Raz za tri roky musí prednášateľ absolvovať seminár vedený garantom - lektorom, ktorý sa končí písomným preverením vedomostí z odboru
4. Každoročne musí publikovať aspoň jeden odborný príspevok v akomkoľvek médiu.

Preto bude potrebné využívať všetky formy vzdelávania a pravidelne si dopĺňať vedomosti o odbore.

Pre úplnosť uvedieme aj podmienky zápisu prednášajúcich odborníkov do Zoznamu. V prvom rade je to overenie ich odbornej vyspelosti testom pozostávajúcím z 50 otázok zo všetkých oblastí včelárstva. (Prvého preskúšania sa v roku 2008 zúčastnilo 43 uchádzačov, druhého v roku 2010 už 62 záujemcov. Zo súčasných cca 150 prednášateľov sa odborných testov zúčastnilo spolu 105 uchádzačov.) Následne je nutné absolvovať overenie lektorských zručností v Združenej strednej odbornej škole Pod Bánosom v Banskej Bystrici, ktoré vykoná riaditeľ Ing. Pavel Filo (pafil@vidiekbb.sk), termín si treba vopred dohodnúť elektronickou poštou. Preskúšanie záujemcov sa uskutočnilo v termínoch zverejnených aj na internete:

Pokročili: 10. decembra 2010 a 17. decembra 2010 o 15,00 hod.

Začiatočníci: 11. decembra 2010 a 18. decembra 2010 o 9,00 hod.

Ďalšou podmienkou je príprava si odbornej prezentácie v Power Pointe z oblasti, v ktorej bude prednášajúci odborník prednášať jednu z tém uvedených v N V č. 422/2007, príloha č. 1. V pôvodnom zozname bolo 18 tém, v súčasnosti ich je v novom Nariadení vlády číslo 31/2001, ktoré nadobudne účinnosť od 1. 9. 2011, navrhovaných 32:

Časť A:

1. Témy prednášok podľa § 3 ods. 1 písm. a)
1. Význam včely medonosnej pre prírodu a človeka.
2. Včelie produkty vo výžive a prevencii chorôb človeka.
3. História a vývoj včelárstva u nás a vo svete.
4. Fyziológia, anatómia a biológia včely medonosnej.
5. Botanika vo včelárstve.
6. Abeceda začínajúceho včelára.
7. Všeobecné včelárstvo.
8. Školenia pre začínajúcich včelárov.
9. Chov včelích matiek.
10. Inseminácia včelích matiek.
11. Školenia asistentov úradných veterinárnych lekárov.
12. Včelie produkty.
13. Apiterapia.
14. Nové smery vo včelárstve.
15. Ekonomicky orientovaný chov včiel.
16. Školenie na aplikáciu aerosólu.
17. Právne predpisy súvisiace so včelárstvom.
18. Šlachenie včiel.
19. Využitie znášky a kočovanie.
20. Ošetrovanie včelstiev počas roka.
21. Včelárstvo na Slovensku a vo svete.
22. Propagácia včelích produktov, marketing.
23. Propagácia značky „Slovenský med“.
24. Správna výrobná prax.
25. Ekologický chov včiel.
26. Spracovanie včelích produktov.
27. Senzorické hodnotenie medu.
28. Využitie výpočtovej techniky vo včelárskej evidencii.
29. Využitie výpočtovej techniky vo vzdelávaní včelárov.
30. Laboratorné metódy stanovenia kvality včelích produktov.
31. Laboratorná diagnostika chorôb včiel.
32. Seminár pre funkcionárov včelárskych organizácií.

Svoju prednášku bude prednášateľ prezentovať pred odbornou komisiou Ústavu včelárstva zloženou zo zástupcov SZV, SVS a Strednej odbornej školy Pod Bánosom.

Pre prezentáciu prednášky uchádzač doloží doklad o absolvovaní vzdelávania a zvládnutia predmetnej témy vo vzdelávacom module v kurzoch ÚVČ L. Hrádok alebo absolvovaním Strednej odbornej školy Pod Bánosom, (napr. osvedčenie, výučný list...). Pokiaľ uchádzač nevládní uvedený doklad o vzdelaní, jeho odbornosť preverí prizvaný lektor písomným testom ešte pred prezentáciou odbornej prednášky. V prípade neúspechu bude test preverenia odbornosti opakovať. Až po úspešnom zvládnutí testu bude nasledovať jeho prednáška.

Komisia rozhodne o zaradení alebo nezaradení prednášateľa do Zoznamu podľa odbornej a technickej úrovne jeho prezentácie a úrovne prednesu. Zoznam uzavrieme koncom marca 2011, priebežne ho budeme aktualizovať ak koncu roka 2011 a následne koncom každého polroka. Výberová komisia bude zasadať v marci budúceho roka v dvoch termínoch, ktoré zverejníme dodatočne.